

GIVAS IKS AVD AVLØP
Otervegen 9
2211 KONGSVINGER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Merethe Kleiven, 61266083

Varsel om vedtak - Tillatelse etter forurensingsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Eidskog tettbebyggelse

GIVAS IKS har søkt om tillatelse etter forurensingsloven for utslipp av avløpsvann og overvann fra Eidskog tettbebyggelse. Statsforvalteren i Innlandet forhåndsvarsler med dette vedtak om tillatelse etter forurensingsloven og oversender utkast til tillatelse for kommentarer. Vi legger utkast til tillatelse og søknadsdokumenter ut på høring, og ber Eidskog kommune gjøre høringsdokumentene tilgjengelig på sine nettsider.

Vi varsler samtidig gebyrsats for Statsforvalterens saksbehandling.

Alle kan sende innspill og kommentarer til søknaden og utkast til tillatelse til Statsforvalteren innen 25. oktober 2024.

Varsel om vedtak

Statsforvalteren i Innlandet varsler med dette at vi vil gi tillatelse etter forurensingsloven for utslipp av avløpsvann og overvann fra Eidskog tettbebyggelse. Utkast til tillatelse med tilhørende vilkår, samt søknaden, er vedlagt. Når vedtatt vil denne tillatelsen erstatte nåværende utslippstillatelse for Magnor og Skotterud tettbebyggelser (2016.0927.T).

Høring av søknad og utkast til tillatelse

Utkast til tillatelse og søknadsdokumenter legges ut til offentlig gjennomsyn. Utkast til tillatelse og søknaden fra Glåmdal interkommunale vann- og avløpsselskap (heretter GIVAS IKS) vil være tilgjengelig på Eidskog kommune og Statsforvalteren i Innlandet sine nettsider. Dette blir kunngjort i avisen Glåmdalen. Eventuelle merknader til utkast til tillatelse, vedtaksbrev, søknad og gebyr kan sendes til Statsforvalteren innen **25. oktober 2024**.

Statsforvalteren vil deretter vurdere innkomne merknader og fatte vedtak i saken. Vedtaket vil kunne påklages av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse.

Bakgrunn og saksgang

Eidskog renseanlegg er et nytt anlegg som erstatter Skotterud, Magnor og Børrud renseanlegg i Eidskog kommune. Avløpsvannet fra Magnor og Skotterud renseanlegg skal overføres til Eidskog renseanlegg i løpet av 2024 når det nye anlegget er ferdig, mens avløpsvannet fra Børrud skal overføres i løpet av 2025. GIVAS IKS søker derfor om ny tillatelse etter forurensningsloven for Eidskog avløpsanlegg. Søknaden omfatter både oppsamling, transport, behandling og utslipp av kommunalt avløpsvann fra Eidskog tettbebyggelse.

Om tettbebyggelsen og avløpsanlegget

Tettbebyggelsens størrelse

Eidskog renseanlegg erstatter tre renseanlegg i Eidskog kommune; Skotterud, Magnor og Børrud renseanlegg. Skotterud og Magnor renseanlegg er i dag underlagt forurensningsforskriftens kapittel 14 med Statsforvalteren som forurensningsmyndighet. Børrud renseanlegg er underlagt kommunal forurensningsmyndighet gjennom forurensningsforskriftens kapittel 13.

Tettbebyggelsens størrelse, inkludert et potensielt framtidig påslipp fra Magnormoen industriområde, er estimert til å være 3806 pe i 2030 og 4810 pe i 2040. Statistisk sentralbyrås prognoser for befolkningsutvikling i Eidskog kommune er lagt til grunn i disse estimatene og 1000 pe er avholdt til det mulige påslippet fra Magnormoen industriområde (tabell 1). Beregningen er utført i tråd med NS-9426.

Tabell 1 Forventet tilførsel til Eidskog tettbebyggelse

Pe- maksuke	2023 i dag	2035 fremtidsprognose	2040 fremtidsprognose
Skotterud og Magnor tettbebyggelser	2918 pe	2928 pe	2932 pe
Børrud tettbebyggelse	227 pe	228 pe	228 pe
Septikslam	650 pe	650 pe	650 pe
Industri	0 pe	0 pe	1000 pe
Totalt	3795 pe	3806 pe	4810 pe

Avløpsanlegget

Eidskog renseanlegg er lokalisert på Magnormoen sør for Magnor sentrum, øst for Vrangselva som er resipient for anlegget. I tillegg er det 15 pumpestasjoner og ca. 54 km ledningsnett. Renseanlegget er dimensjonert for 5000 BOF pe og består av mekanisk rensing og sandfang, og et biotrinnsanlegg basert på MBBR. Fosfor skal fjernes gjennom flokkulering og flotasjon.

Statsforvalterens vurdering

Lovgrunnlag og myndighet

Utslipp av avløpsvann kan føre til forurensning og vil derfor kreve tillatelse etter forurensningsloven. Det søkes om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp fra Eidskog tettbebyggelse som er større enn 2000 pe, og som dermed skal reguleres etter forurensningsforskriftens kapittel 14.

Det er Statsforvalteren som er forurensningsmyndighet for utslipp av avløpsvann fra større tettbebyggelser, jf. forurensningsforskriften § 14-3 og rundskriv T-3/12 fra KMD.

Forurensningsmyndigheten kan etter § 11 i forurensningsloven gi tillatelse til virksomhet som kan føre til forurensning og sette vilkår for en slik tillatelse, jf. § 16 i forurensningsloven. Statsforvalteren

skal etter § 11, femte ledd i forurensningsloven *legge vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.*

Det er virkningen av tiltaket på det aktuelle stedet som vurderes. Dersom den ansvarlige senere ønsker å flytte anlegget som vurderes må det gjøres nye vurderinger.

Vurdering av forurensning fra avløpsanlegget

Fra et avløpsanlegg kan det komme utslipp av rensset og urensset avløpsvann. Urenset avløpsvann som slipper ut gjennom overløp på nettet eller ved rensanlegget, og rensset avløpsvann som slipper ut fra rensanlegget, er kilder til forurensning av vann og vassdrag. I tillegg er det risiko for luktforurensning, og forurensning med avløpsvann til grunn.

For å bøte på disse miljøpåvirkningene stilles det krav til avløpssystemet i forurensningsforskriften kapittel 14. Disse kravene er minstekrav som er fastsatt i EUs avløpsdirektiv og tatt inn i norsk lovgiving. Statsforvalteren kan etter en vurdering av fordeler og ulemper fra forurensningen fra avløpssystemet sette strengere krav. Normalt vil resipientens tåleevne gi grunnlag for de kravene som blir satt. Det er også sentralt i vurderingen hva slags renseteknologi som er tilgjengelig for å begrense forurensningen.

For å sikre god miljømessig håndtering av alt avløpsvann fra Eidskog tettbebyggelse og for å motvirke forurensning, stiller Statsforvalteren krav til miljørisikovurdering og handlingsplaner, avløpsnett, rensanlegg, utslipp, resipientovervåking m.m. i tillatelsen. Vi legger til grunn at GIVAS IKS går grundig gjennom utkastet til tillatelse som ligger vedlagt, og gjør oppmerksom på at beskrivelsen av enkelte krav i kapitlene under ikke er uttømmende for kravene i tillatelsen.

Konsekvenser av fremtidige klimaendringer

Forventede klimaendringer innebærer en betydelig økt nedbørintensitet og avrenning mot siste halvdel av dette hundreåret. Det må kartlegges og analyseres hvilke konsekvenser og mulige driftsproblemer dette kan få for avløpsanleggene. Uten tiltak kan man forvente at problemer knyttet til innlekk av fremmedvann forsterkes. Tillatelsen setter derfor krav til at GIVAS IKS må gjennomføre en miljørisikoanalyse og planlegge tiltak for å redusere mengden fremmedvann.

Krav til rensing og utslipp

Intensjonen med rensing av avløpsvann er å redusere mengden næringssalter og mengden organisk materiale som slippes ut i en resipient. For mye organisk materiale i en resipient kan føre til nedslamming, oksygenmangel eller oksygensvikt. For mye næringssalter kan føre til eutrofiering. Avløpsvannet fra Eidskog rensanlegg skal gjennomgå både fosforfjerning og sekundærrensing. Krav om fosforrensing og sekundærrensing stilles med hjemmel i forurensningsforskriften § 14-6.

Fosforrensing tilsier en reduksjon i fosformengden i avløpsvann på minst 90 %, jf. forurensningsforskriften § 14-2. I Innlandet fylke har dette kravet vært økt til 95 % for de aller fleste rensanlegg. I tillegg har Fylkesmannen i både gamle Oppland og Hedmark satt krav til maksimal konsentrasjon av fosfor i utslippsvannet, målt som gjennomsnitt over året, men konsentrasjonskravene har vært noe strengere i tidligere Oppland fylke. Statsforvalteren i Innlandet samordner nå kravene for alle rensanlegg i fylket slik at alle får de samme minimumskravene til rensing og utslipp.

Renseeffekten av fosfor og konsentrasjon i utslippet rapporteres inn via de årlige egenkontrollrapportene som kommunen sender til Miljødirektoratet. Erfaringene fra Innlandet fylke

er at renseanleggene har en renseteknologi som klarer å redusere fosformengden med minst 95 % og at anleggene klarer en utslippskonsentrasjon på 0,5 mg/l eller lavere. Vi mener derfor det er riktig å sette krav til 95 % fosforrensing og et konsentrasjonskrav på 0,5 mg/l eller lavere. Videre skal ingen enkeltprøver overstige en fosforkonsentrasjon på 1 mg/l (100 % overskridelse av konsentrasjonskravet). Kravene til fosforrensing framgår av punkt 3.2.4 i tillatelsen.

Sekundærrensekravet i forurensningsforskriften § 14-2 innebærer følgende minimumskrav:

- BOF_5 : Renseeffekt på minimum 70 % eller en restkonsentrasjon i utløp på maksimum 25 mg O_2/l .
- KOF_{CR} : Renseeffekt på minimum 75 % eller en restkonsentrasjon i utløp på maksimum 125 mg O_2/l

Sekundærrensekravene skal baseres på enkeltprøver og ikke gjennomsnittsverdier. Med noen unntak, jf. forurensningsforskriften § 14-13, skal alle enkeltprøver oppfylle rensekravet. Rensekravet bestemmes av forurensningsmyndigheten og kan enten være renseeffekt eller konsentrasjon, eller begge deler, jf. tabell 1, vedlegg 1 i avløpsdirektivet, og forurensningsforskriften § 14-13.

Vi mener at kravet om renseeffekt på alt avløpsvann gir god sikkerhet for at utslippet av organisk materiale og fosfor holdes lavt. Det er et mål at utslippet av organisk stoff og fosfor skal være så lavt som mulig og at rensingen skal være stabil. Renseeffekt-kravet sikrer at dere må holde kontroll på innløpskonsentrasjonene og gir et insentiv til å unngå for mye fremmedvann inn til renseanlegget. For tynt innløpsvann vil være vanskelig å rense godt nok. For å unngå store variasjoner i utslippet av organisk materiale og fosfor stiller Statsforvalteren også krav til maksimumskonsentrasjoner i enkeltprøver, jf. forurensningsforskriften § 14-13.

Sekundærrensekravet for avløpsvann innenfor Eidskog tettbebyggelse skal være 70 % reduksjon av BOF_5 , og 75 % reduksjon av KOF_{CR} målt i enkeltprøver. I tillegg må ingen enkeltprøver inneholde en restkonsentrasjon over 50 mg O_2/l for BOF_5 eller over 250 mg O_2/l for KOF_{CR} . Noen enkeltprøver kan likevel avvike fra renseeffektkravet, jf. forurensningsforskriften § 14-13.

Dokumentasjon av utslipp og rensegrad

Dere må dokumentere rensegrad og utslipp til resipienten. Det skal tas representative prøver av tilført avløpsvann og av rensset avløpsvann. Prøvene skal tas over samme tidsperiode og skal tas med jevne mellomrom, jf. forurensningsforskriften § 14-10.

Med representative prøver av tilført avløpsvann mener vi følgende:

1. Prøver av avløpsvann fra innløpet til et renseanlegg, tatt fra et punkt oppstrøms eventuelle tilbakeføringer av returstrømmer som for eksempel rejektivann.
2. Prøver av avløpsvann tatt fra et punkt der hele vannstrømmen kan fanges opp og som har god omblending. Eksempel på dette er pumpeump eller utløp fra pumpeumper, rør under trykk, vannsprang eller kanaler med god vannrotasjon fra for eksempel lufttilsetting.

Med representative prøver av rensset avløpsvann mener vi følgende:

1. Prøver av avløpsvann som ikke er fortynnet med hensikt, og
2. tatt fra et prøvested der hele vannstrømmen kan fanges opp og som har god omblending.

Med jevne mellomrom menes det at tidspunktet for prøvetaking fordeles jevnt over året og ulike ukedager. I tillegg må prøvetakingen fange opp maksuka(-ukene) gjennom året.

Utslipp via overløp ved renseanlegget skal regnes med i rensegraden. Utslipp oppstrøms renseanlegget skal regnes med i ledningsnettets virkningsgrad, men ikke i renseeffekt. Dette er i henhold til rapporteringskrav fra EU.

Analyseparametere og antall prøver

For å dokumentere avløpsanleggets utslipp skal det tas 24 inn- og utløpsprøver i året ved Eidskog renseanlegg. Dette er et større antall prøver enn det som står som minimum i forurensningsforskriften § 14-11, men vi mener at 12 årlige prøveuttak er for lite til å fange opp variasjonene i tilførslene til anlegget godt nok. Alle prøver skal analyseres for tot-p, KOF_{CR} og BOF₅, men de skal også analyseres for nitrogeninnhold (tot-N). Det stilles ikke krav til renseeffekt eller utslippskonsentrasjoner for nitrogen, men det er behov for å kartlegge hvor mye nitrogen som tilføres anlegget, og hvor stort nitrogenutslippet er fra Eidskog renseanlegg.

I utgangspunktet stilles det ikke krav til analysing av tungmetaller for anlegg mindre enn 20 000 pe, jf. forurensningsforskriften kapittel 11, vedlegg 2, tabell 2.1.1. Men fordi Vrangselva er i dårlig kjemisk tilstand som følge av forhøyede konsentrasjoner av bly, nikkel og kadmium mener vi det må dokumenteres i hvilken grad utslipp av avløpsvann bidrar til dette. Vi stiller derfor krav om at det skal analyseres for tungmetaller i tråd med Vedlegg 2, punkt 2.1 bokstav d første år med normal drift. Basert på disse resultatene må det gjøres en vurdering av om prøvetakingen av tungmetaller skal videreføres eller ikke.

Krav til analyseparametere og antall prøver fremgår av tabell 4 i tillatelsen.

Resipientovervåking

Det er vanlig praksis at Statsforvalteren stiller krav til forurenser om overvåking av vannmiljøet. For avløpsanlegg over 10 000 pe med utslipp til følsomt område er dette også et forskriftsfestet krav, jf. forurensningsforskriften § 14-9. Avløpsanlegg under 10 000 pe, og avløpsanlegg som har utslipp til nedbørsfelt til følsomt område, har ikke forskriftsfestet krav til resipientovervåking. Intensjonen i avløpsdirektivet er likevel at alle anlegg skal overvåke resipienter som belastes med avløpsutslipp. Derfor setter Statsforvalteren krav til at alle avløpsanlegg skal drive regelmessig overvåking av resipienten, slik som nevnt i forurensningsforskriften § 14-9. Statsforvalteren inkluderer krav til dette i tillatelsen, med hjemmel i forurensningsloven § 16.

Overvåkingen skal ha som hensikt å dokumentere effekten av utslippet av avløpsvann og overløp til **alle** aktuelle resipienter. Dere må lage et risikobasert overvåkingsprogram der alle aktuelle resipienter inngår. For Vrangselva skal det legges opp til årlig overvåking av miljøtilstanden de første årene etter at nytt anlegg er etablert og i normal drift. Deretter skal overvåking som minimum utføres hvert tredje år, jf. forurensningsforskriften § 14-9. Overvåking skal følge prinsippene i veileder TA-1890/2005 eller en oppdatert versjon av denne.

Overvåking skal om mulig utføres i henhold til Norsk Standard eller God Laboratoriepraksis. Virksomheter som utfører overvåkingen, skal være akkreditert for felt- og analysearbeid eller ha et tilsvarende kvalitetssikringssystem for felt- og analysearbeid godkjent av en kvalifisert nøytral instans.

Overvåkingen bør så langt det er mulig samordnes med eventuelle overvåkingsprogram etter vannforskriften (se nedenfor). Overvåkingsprogrammet skal legges fram for Statsforvalteren innen 31.12.2025.

I tillegg til overvåkingen etter forurensningsloven må GIVAS IKS også ved behov bidra til å overvåke hvordan virksomheten påvirker tilstanden i vannforekomstene nedstrøms, for å bekrefte om utslippene fører til forringelse eller at miljømål ikke kan oppnås, jf. vannforskriften §§ 4 og 18. Det foregår ingen fast overvåking av Vrangselva i regi av Statsforvalteren eller Vannområde Glomma - Kongsvingerregionen. GIVAS IKS må vurdere om det vil være behov for en slik overvåking, og i så fall ta initiativ til dette.

Rapportering etter begge typer overvåking skal rapporteres årlig til Statsforvalteren og registreres i databasen Vannmiljø. Se punkt 7.3 og 7.4 i tillatelsen.

Forholdet til vannforskriften

Etter vannforskriften § 4 skal tilstanden i overflatevann vernes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Utslipet fra Eidskog renseanlegg skal gå til Vrangselva (Søndre Åklangen- Magnor, vannforekomst id: 313-131-R). Vrangselva har i dag moderat økologisk tilstand som følge av at nitrogen- og fosforforholdene i resipienten er klassifisert til moderat. De biologiske parameterne påvekstalger og bunnfauna er henholdsvis svært god og god. Kjemisk tilstand er dårlig som følge av høye konsentrasjoner av bly, nikkel og kadmium.

Både Magnor og Skotterud renseanlegg har i dag (fram til overføring til Eidskog renseanlegg) utslipp til samme resipient. Børrud renseanlegg har utslipp til Børjåa (vannforekomst id: 313-143-R), som drenerer ut i Vrangselva. Det samlede utslippet fra Eidskog tettbebyggelse er ikke større enn det som i dag slippes til Skotterud, Magnor og Børrud ra. Utslipet fra Eidskog renseanlegg erstatter utslippene fra de tre anleggene, og er ikke å anse som et nytt utslipp. Både Skotterud og Magnor renseanlegg er kjemiske anlegg, og har ikke hatt krav om sekundærrensing. De siste årene har det også vært utfordringer knyttet til overholdelse av rensekravene for fosfor. Det er derfor forventet at Eidskog renseanlegg vil rense avløpsvannet fra Magnor, Skotterud og Børrud vesentlig bedre enn det de respektive renseanleggene har gjort de siste årene. Påvirkningen fra renseanlegg forventes derfor å bli redusert som følge av opprettelsen av Eidskog renseanlegg.

Vi tror ikke det er utslipp av avløpsvann som er årsaken til at Vrangselva i dag har dårlig kjemisk tilstand som følge av bly, nikkel og kadmium. Vi mener allikevel at elvas tilstand gjør at avløpsvannet bør analyseres for disse parameterne for å kunne dokumentere i hvilken grad avløpsvannet faktisk bidrar til de forhøyede konsentrasjonene i Vrangselva.

Vår samlede vurdering er at det ikke forventes at utslippet fra Eidskog renseanlegg vil forringe tilstanden i Vrangselva. Vi mener derfor at det ikke er nødvendig å vurdere tillatelsen etter vannforskriften § 12.

Forholdet til naturmangfoldloven

Etter lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter en vurdering med tanke på kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnad bæres av den ansvarlige.

Denne tillatelsen gjelder et allerede eksisterende utslipp til Vrangselva, nå samlet i ett utslipp via Eidskog renseanlegg istedenfor tre utslippspunkter ved Skotterud, Magnor og Børrud renseanlegg. Utslippets virkning på vannkvaliteten er redegjort for, og det stilles krav til overvåking. Statsforvalteren mener derfor at det ikke er nødvendig å hente inn ny kunnskap om utslippets virkning på naturmiljøet utover dette.

Statsforvalteren mener at kunnskapsgrunnlaget for å vurdere tiltaket etter prinsippene i naturmangfoldloven er tilstrekkelige, jf. § 8, og føre-var prinsippet kommer derfor ikke til bruk. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 10-12 (økosystemtilnærming og samla belastning, kostnader for å begrense skader på naturmangfold og miljø skal bæres av tiltakshaver, og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder) ligger til grunn sammen med andre vurderinger for at Statsforvalteren gir tillatelse til utslipp.

Varsel om gebyr

Statsforvalteren tar gebyr for arbeid med tillatelser etter forurensningsloven, jf. forurensningsforskriften § 39-3. Vi varsler et gebyr på 88 700 kr for vårt arbeid med utslippstillatelse. Dette tilsvarer gebyrsats 5 i forurensningsforskriften § 39-4. Statsforvalteren vil gjøre en endelig vurdering og fatte et vedtak om gebyrsats når vi vedtar ny utslippstillatelse. Vedtak om gebyr er et enkeltvedtak og kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28.

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Merethe Kleiven
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Utkast til utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann fra Eidskog tettbebyggelse i Eidskog kommune
- 2 Søknad om utslippstillatelse Eidskog renseanlegg inkludert vedlegg sensurert versjon.pdf

Kopi til:

Eidskog kommune
Vannområde Glomma-Kongsvingerregionen

Postboks 94 2231 SKOTTERUD